



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dissertationes Ad Jus Publicum Romano-Ecclesiasticum

Bessel, Johann Franz

Coloniæ, 1715

VD18 14847493

§. II. De Prælatibus Episcopo Inferioribus Ecclesiarum Cathedralium Et Collegiatarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61383](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61383)

Ad hoc autem, ut abbas possit conferre tonsuram & ordines minores, requiritur 1. ut abbas sit sacerdos. *c. cum contingat. de atat. & qual. ibi: & constet eum existere sacerdotem.* Secundo: ut sit benedictus. *d. cap. cum contingat. ibi: dummodo ipsis ab Episcopo manus impositio facta noscatur.* Tertio requiritur: ut in conferendo servetur forma ecclesiæ. *cap. cum contingat. ibi: juxta formam Ecclesiæ datam, quâ prætermissa nihil confertur.* Quarto exigitur ex parte ejus, cui ordines conferuntur, ut sit proprius monachus abbatis ordines conferentis. Colligitur ex *d. c. cum contingat. ibi: solummodo in proprio monasterio.* Fagnanus *loc. cit. n. 5. & concordat Concilium Trid. cap. 10. sess. 23.*

§. II.

DE PRÆLATIS EPISCOPO INFERIORIBUS ECCLESIARUM CATHEDRALIUM ET COLLEGIATARUM.

SUMMARIA.

1. Ecclesia Cathedralis quenam diacatur? 2. Collegiata que nuncupentur? 3. An Decanus Ecclesiæ Cathedralis habeat dignitatem? 4. Quenam sit major dignitas Præ-

positura an Decanatus? 5. Quam jurisdictionem habeat Præpositus vel Decanus Ecclesiæ Collegiatae? 6. In Germania quid observandum sit circa Decanos Ecclesiarum Collegiatarum?

1. Ecclesia Cathedralis exinde sic dicta, quod penes illam sit cathedra seu sedes & residentia Episcopi, cujus dignitas per cathedram tanquam Magistrorum & Doctorum insigne designatur, prout etiam per cathedram D. Petri, Ecclesia Romana designatur, ut notat D. P. Corbinianus Khamm in *Hierarchie Aug. cap. 2. sect. 2. n. 8.*

Est hæc Ecclesia *Matrix* seu princeps Ecclesia totius Civitatis & Diocesis. *cap. venerabilis. 2. de V. S.*

habetque cum omnibus Ecclesiis inferioribus concurrens forum sacramentale, ita ut omnibus Diocesanis ibidem sacramenta ministrari possint. *Barbosa. j. E. V. lib. 2. cap. 1. n. 6.*

Ex Ecclesiis singularem quoque prærogativam habent *Collegiatae*, in quibus sub aliquo capite clerici sæculares congregantur ut membra. Quarum nonnullæ dicuntur *insignes*, aliæ sine speciali titulo *collegiatae* nominantur. Quanam verò sint

Aaa 2

sint

sint insignes, in jure determinatum non invenitur; & ideo ad conjecturas recurritur, ac insignitas quandoque ex pluralitate canonicorum, interdum ex antiquitate, nonnunquam ex loci, in quo sunt sita, nobilitate &c. mensurantur. Barbosa *cit. lib. 2. cap. 6. num. 15.* D. P. Khamm. *d. cap. 2. sect. 2. n. 13.*

Ex personis ecclesiasticis quaedam vocantur simplices, quae nempe nec dignitate fulgent, nec personatu potiuntur, nec in Ecclesia Cathedrali canonicatum obtinent. Aliae passim nominantur qualificatae, quibus nobilior qualitas suffragatur, puta dignitas, personatus, vel Canonicatus Cathedralis. Hic quaeritur an Praelati Ecclesiarum cathedralium vel collegiatarum obtineant dignitatem?

Quaeres 1. An Decanus Ecclesiae cathedralis habeat dignitatem?

3 Resp. Affirmative. Nimirum Decanum Ecclesiae cathedralis ita esse in dignitate constitutum, ut ipsi a sede Apostolica vel legato ejusdem, causae delegari possint. juxta *cap. statuimus. 11. de rescript. in 6.* Licet enim spectato jure communi, Decanus Ecclesiae cathedralis non sit praeditus jurisdictione fori externi, habet tamen praeminentiam inter canonicos, & alios clericos, quoad dignitatem latius acceptam. Abbas *in cap. de multa. 28. n. 21. & seq. de Praebend.*

In Germania praesertim Decani Ecclesiarum Cathedralium dignitatem habere indubie censentur,

propter praeminentiam, quia canonicos & reliquos clericos praecedunt in choro, in capitulo, & publicis processionibus. Layman. *loc. cit. conclus. 141.*

Quaeres 2. Quenam sit major dignitas Praepositura an Decanatus?

4 Resp. Id de jure communi expressum non esse aut determinatum, nam aliquando Decanus praepositurae Praeposito & honorabilior de capitulo censetur. *c. 1. de atat. & qualit. arg. cap. 7. de concess. praebend.* Alias vero Praepositus aliis antefertur. *c. quamvis. 9. de V. S. & sic Praepositura major videtur dignitas, quam Decanatus.* Fagnanus *in cap. 1. n. 32. de atat. & qualit.* quare hac in re ad consuetudinem cujusque loci aut provinciae, est attendendum. Riccius *in Praxi tom. 4. resol. 395. n. 16.* Fagnanus *loc. cit.* sic in tota fere Hispania & Gallia, prima post Pontificalem dignitas & major est Decanatus, quia Decanus est caput capituli, eique praest, jurisdictionem aliquam in canonicos exercens. Riccius *loc. cit.* Barbosa *lib. 1. Juris Eccles. c. 26. n. 3. & 4.* At vero in Germania, Belgio & Polonia, Praepositura est major & prima dignitas post episcopalem, jurisdictionem annexam habens. Riccius *loc. cit. n. 12.* Fagnanus *in cit. c. 1. n. 25.* Unde etiam in plerisque Ecclesiis cathedralibus & collegiatis Germania, Praepositura est reservata collationi & provisioni summi Pontificis, quia censetur major & dignior post Pontificalem

calem, juxta concordata Germaniæ, §. de cæteris.

Quæres 3. *Qualem jurisdictionem habeat Præpositus vel Decanus Ecclesiæ Collegiatae?*

5. Resp. Spectato jure communi probabile est prælatos seu rectores collegiatarum ecclesiarum secularium, sive vocentur præpositi sive Decani, qui à capitulo eliguntur, & à superiore vel episcopo confirmantur, habere ordinariam jurisdictionem fori externi in clericos sui collegii, licet subordinatam episcopo, cui subsunt. Glossa in cap. cum ab Ecclesiarum, 3. V. Ecclesiastica sententia. de offic. judic. ordin. & ibid. Innocent. in princ. num. 10. Imola ibid. num. 6. argum. l. ult. C. de jurisdic. omn. jud. Ex quo fluit

Quod possint excommunicare, aliasque censuras ferre. Prout sentiunt Glossa loc. cit. Innocent. in cap. quanto. 7. n. 2. de offic. judic. ordin. Abbas in cap. 3. eod. num. 3. Excipiendæ tamen sunt causæ criminales; & ex, quæ privationem seu depositionem merentur, hæ enim cognitioni episcopi & ejus jurisdictioni sunt reservatæ. Abbas in cap. si quis. 4. n. 52. de offic. judic. ordin. & in cap. cum contin. gat. 13. num. 29. de foro compet. Im-

primis tamen inspicienda est, quoad hanc rem consuetudo cujusque Ecclesiæ, ea enim jurisdictionem tribuit. Pirhing. §. 1. n. 9. de offic. Archi presbyt. In quibusdam enim locis dicti prælati jurisdictionem improprie exercent; in aliis non nisi causas leves cognoscere possunt, & levia delicta; idque vel cumulative cum Episcopo, ita ut in optione actoris sit, an clericos ipsorum convenire velit coram episcopo, an coram prælato ipsorum immediato. Innocent. in cit. cap. quanto. 7. num. 2. Abbas loc. cit. vel private excluso episcopo, ita ut in prima instantia, etiam in causis civilibus clericorum Ecclesiæ collegiatae, judex ordinarius sit prælatus seu rector ejusdem, vi consuetudinis legitimæ, & ille adiri debeat. Layman. de jurisdic. ordin. conclus. 142.

6. Cæterum in Germania, etiam in plerisque Ecclesiis collegiatis secularibus, quamvis prima dignitas sit præpositura, ei tamen nulla jurisdic. & cura vel administratio est annexa, sed Decanatu, quæ secunda quidem est dignitas, jurisdictionem tamen fori externi in clericos annexam habet, quæ per electionem collegii seu capituli, & confirmationem episcopi tribuitur. Layman. loc. cit.